

A véletlen fogaskerekei

Laik Eszter *tárcája*

A nagy gazdasági világválság éveiben (ama régebbiben) zarándokolt ki őseihez Németországba Holczer Imre, hátrahagyva Magyarországon testvérét és népes családját. Mannheimben telepedett le, ahol a történelmi múltú autógyártásnak köszönhetően megtalálta a megélhetését. Bő negyed századra idehaza kirobbant a forradalom, s a határok megnyitásakor Holczer Imre unokaöccse az utolsó pillanatban felugrott egy Bécsbe induló vonatra. Két testvérét és a szüleit hagyta hátra az épp hogy nagykorúvá váló Holczer Mihály abban a házban, amit saját kezűleg építettek fel a szülei a háború előtt a szépnevű Rezeda utcában, Pesthidegkúton.

Az anyja naphosszat sírt, és olyan eszelősen vigyázott a két fiatalabb gyerekre, hogy az örületbe kergette vele a kamasz fiúkat. A középső a hetvenes évek végén látogatta meg a bátyját egy meghívólevéllel, s ahogy akkoriban mondták: „elfelejtett hazajönni“. Az ott-tartózkodását végül egy házassággal pecsételte meg hivatalosan. Egy dél-német városkában telepedtek le, ahol Holczer Károly nevéhez méltóan és kétkezi szakmájára hagyatkozva bútorestaurálásba fogott, majd építőanyag-telepet nyitott. Idehaza az anyja nem sírt érte egyetlen könnyet sem. Kihúzta magát, és olyan szárazon tartotta a szemét, mint a tartalékban elraktározott lisztet a kamrájában. Már csak a legfiatalabb fiú volt otthon, a Rezeda utcai házban, de ő nem nősült és nem volt mehetnékje sehová.

Ez dolgos, rendes ember volt, a szomszédok is mindig számíthattak rá, ha épp kellett még két kéz valamihez. A szemközti házban gyakran elkélt a segítség, mert a mosókonyhaként szolgáló pincét évente, menetrendszerűen előntötte a talajvíz. A házat két öregasszony lakta, sógornők, a férjeik a háborúban veszték oda. A gyerekeik családostul hétvégenként jártak hozzájuk, s ha jött a pincében az „aqua alta“, gumicsizmában álltak láncot alkotva a mosókonyhában, és minden arra alkalmas eszközzel merték a vizet. Ilyenkor a legkisebb unokát, azt a kislányt, akinek egyébként is csupa nyűg és borzongás volt a nagyanyja dohos házában tett mindenkori hétvégi látogatás, átszalajtották a szomszédba a Holczerékhez, szóljon már a Gabi bácsinak, ha tudna jönni segíteni. A kislány ezeket a küldetéseket sem szerette különösebben, de a Holczer nénitől valálább mindig kapott egy szem bonbont, ezért érdemes volt leküzdeni lehajoztas félelmeit. Néha a Holczer néni is átjött, a pincelépcsőről lehajoztas sopánkodott a munkálatok fölött, és a munka szünetében elbeszélgetett a szomszédjaival. Karcsi fiáról nem lehetett beszélni. Ha a Karcsi bácsira került a szó, Holczer néni összeszorította a

száját, és annyit mondott, hogy ő megy is, mert soha nem készül el így otthon a leves. A szomszéd kislány ilyenkor arra gondolt, ez biztosan az óriási merőkanálról jutott eszébe a Holczer néninek, amivel megállás nélkül merték a pincéből a barna, zavaros vizet.

Aztán nem maradt semmi ebből a házból sem. A két idős asszony halálával a gyerekeik eladták, a helyét a vevő bulldózerrel egyengette el. A Holczeréké megmaradt, bár elcsendesedve. Holczer Károly Németországból utoljára az anyja temetésére jött haza, aztán békés, nyugdíjas éveit élte odahaza, de a gyerekeivel közösen tovább igazgatva a vállalkozás ügyeit. Nem okozott neki nehézséget, hogy haladjon a korról és a technikával. Ha meggyúlt valamivel a baja, csak beugrott Stuttgartba, ahol mindent elintézhettek.

Karl Holzer 2011. november 23-án is átautózott a városba, hogy átvegye egy kis üzletben a megjavított telefonját. Herr Holzer türelmesen várakozott a pultnál a szükséges papírokat szorongatva, ahogyan türelmesen várakozott a mögötte álló nő is, akinek információra volt szüksége a feltölthető telefonkártyájával kapcsolatban. A nő ugyanis külföldi volt, Berlinben időzött, de néhány napot Stuttgarttól egy ugrásra fekvő Esslingenre szánt, ahol egy barátja tanult. Herr Holzernek kezébe adták a telefonját, rövid és gyors disputa indult, amiből a nő egy szót sem értett („biztosan műszaki dolgok“ – vigasztalta magát), aztán az előtte álló úr azonmód leejtette a bolt kövezetére a frissen átvett telefont. „Azanyjaszentségit!“ – dörmögte a német úr lehajolva, és a mögötte álló nő, aki egyébként Magyarországról jött, azt gondolta, talán rosszul hallotta. A fülünk mindent az anyanyelvünkhöz idomít. A nő el is nevette magát, de ahogy a férfi felnézett rá, már biztosan tudta, hogy jól hallotta.

Sokkal inkább megrökönyödött, amikor a bolt előtt állva a magyarul beszélő úr felsorolta neki idáig elvezető útja főbb állomásait. A Rezeda utca részletei úgy gomolyogtak elő a nő képzeletéből, mintha azt a gyerekkor nem is ő élte volna, csak rátukmálták volna annak a félelmekkel teli, zárkózott gyerekek a bőrét, hogy ha levedli, megkapja végre a mostani énjét. Karcsi bácsi, akiről nem lehetett beszélni, ott állt előtte.

Leültek a közeli kis parkba hallgatni. Néha megindult a szó, hol a férfiből, hol a nőtől, aztán csak csóválták hitetlenkedve a fejüket, mintha az élet valami cirkuszi mutatványán hüledeznének. „Kicsi a világ“ – hümmögte a nő az egyetlen megunhatatlan bölcsességet. „Mi vagyunk nagyok hozzá“ – mondta Holczer Károly, de csak a szája nevetett. Aztán a nő tarkójára tette a kezét, szinte nem is simította meg a fejét, épp csak a hajához érintette a tenyerét, majd a zsebébe süllyesztette fázósan, és cigareta után kotorászva búcsúzkodni kezdett. Ahogy Holczer Károly eltűnt a nő szeme elől, az még álldigált egy ideig a pad mellett, nézte a lába alatt az apró kavicsokat, és egyre a fogaskerekek csodáján gondolkodott.